

fotó: Zofia Rydet

MOME MA2 2021/22 tanév őszi félév
Építészeti Intézet

tematika: HOZZÁÉPÍTÉS
munkacím: CITY PALACE / HÁZTARTÁS

A körülöttünk zajló széleskörű átalakulásokat (úgy mint: népességnövekedés, migráció, elszegényedés, társadalmi egyenlőtlenségek kérdése, újraelosztás iránti igény, klímaváltozás, klímakatasztrófa, biodiverzitás folyamatok) az ökológia és más kapcsolódó tudományok a **“globális változás – global change”** fogalommal írják le.

A klímaváltozást érintően már kb. száz-százötven éve egy új – geológiai léptékben éppen csak kezdődő – földtörténeti korban élünk (az antropocénnek az éghajlatra vonatkozó erőteljes hatásait az ipari forradalomhoz kötik), azonban mára a társadalomban észlelhető változások is oly mértékűt mutatnak, ami várhatóan gyökeres fordulatot hozhat abban, hogyan kapcsolódunk egymáshoz, hogyan osztjuk el egymás között az elidegeníthetetlen javakat, vagy hogyan szervezzük meg mindezt.

A **társadalmi gondolkodás emlékműve** a funkció (*Wesselényi-Garai Andortól*), minden kor létrehozta azokat az épülettípusokat, amelyek szükségesek voltak a társadalom szervezéséhez, és leképezték a fennálló hatalmi rendszert az épített környezetben. Az ókori görög és római civilizációk sajátos funkciója az agóra és a fórum, azaz a köztér, a nemzetállamok korában született meg a parlament, a múzeum, a bank, hogy a nemzeti nagyságot a kor a maga eszközeivel megjeleníthesse, a mai idők pedig a plázát és a logisztikai központot mint a mobilitás és a pénz találkozási pontjait termelte ki magából.

A szélsőséges társadalmi változások **új tipológiákat** kívánnak meg: az igazgatási rendszerek száz-kétszáz évvel ezelőtti épülettípusai ma már nem léteznek, mert megszűntek az azt létrehozó kor igényei: nincsenek már meg a feudális földesurak palotái, a tanács és az állami termelészövetkezetek intézményei is eltűntek a szocialista berendezkedés megszűnésével.

A kurzus kiinduló gondolata, hogy a mai **városháza** intézménye túl zárt és elérhetetlen ahhoz, hogy képviselni tudja a végletesen átalakuló, az önszerveződés irányába elmozduló társadalmi rendszerünket. Ennek a kurzusnak a keretein belül arra teszünk kísérletet, hogy kidolgozzuk egy új társadalmi önszervezés építészeti megjelenését a városháza épületének újraértelmezésével.

Hozzáépítünk, elveszünk, hozzábontunk. Elbontjuk, kiegészítjük, újramegerjük a városháza falait, helyiségeit, állományát, feladatkörét, munkarendjét, közönségtereit és gondolatát.

A félév során segítségül hívjuk a "**commons**" fogalmát.

"A növekedésorientált gazdasági berendezkedésekkel ellentétben (mint például a kapitalista vagy tervutasításos rendszerek), melyek az olcsó munkaerő és természeti értékek kizsákmányolásán alapulnak, a commonsok olyan önszerveződő közösségek, melyek nem piacon eladható áruk előállítását végzik, hanem a társadalom valódi igényeinek közvetlen kielégítését célozzák, úgy, hogy az ezeket fenntartó természeti rendszereket ne pusztítsák, hanem lehetőleg gyarapítsák. A társadalmi és ökológiai újratermelődést előtérbe helyező kezdeményezések, melyek a piaci és állami koordinációs mechanizmusoktól függetlenül működnek, a növekedésorientált gazdasági rendszerek nyomását enyhítő terek lehetnek." – Lazányi Orsolya és Veress Tamás: Commoning egy ökológiailag fenntartható, szolidáris társadalomért (Fordulat, 27. lapszám, 2020/1)

A cél az, hogy a HOZZÁÉPÍTÉS tematikában rejlt térbeli / időbeli / funkcióbeli / társadalmi / gazdasági / közösségi kontextust minél részletesebben megismerjük, kibontsuk, és transzformálni tudjuk egy építészeti eszközökkel felépített épületbe.

Amihez HOZZÁÉPÍTÜNK, az a városháza.

Amit HOZZÁÉPÍTÜNK, az a ki-ki által megtalált commons, azaz egy (nyersanyag – köztulajdon - érték) forrás/készlet, a közösség, valamint a közösségi belső szabályzat, amellyel fenntartható módon szabályozza magát.

Végső szándékunk, hogy a **középület fogalmával** foglalkozunk. Mit jelent ma egy középület, mi az a köz, ki és hogyan tudja használni, és ezt a használatot át lehet-e formálni?

FELADAT

A félév három nagyobb tervezési egységbe foglalható.

Az első részben két-háromfős csoportokban a tematika feldolgozásával foglalkozunk, a problémakörrel való ismeretszerzés olvasmányok, előadások és beszélgetések során alakul. Az első rész célja, hogy a csoportok összeállítsanak egy részletes tervezési programot a CITY PALACE / HÁZTARTÁS-hoz. A tervezési program formátuma egy szöveges dokumentum, amelyet tetszőleges képalkotási módszerrel készített vizuális anyag illusztrál.

A félév második részétől egyéni munkavégzés keretében a helyszínnel való megismerkedés után az építészeti koncepció megalkotása a feladat, és annak 1:200-as léptékű tervi feldolgozása.

A harmadik részben az építészeti tervek előírt részletezettségű építészeti és műszaki kidolgozása történik, s emellett az épület egy választott belső terének belsőépítészeti tervezése.

A fenntarthatóságról, környezetterhelésről, szeméttérlemelésről való gondolkodás alap, a programalkotástól kezdve a belsőépítészeti részletek megalkotásáig.